

ת"פ 45546/08/18 - מדינת ישראל נגד אברהם שחר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 45546-08-18 מדינת ישראל נ' שחר
בפני כבוד השופט אלעזר נחלון

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אברהם שחר

הנאשם

עו"ד עינת מי-רז

בשם המאשימה:

עו"ד יצחק בם

בשם הנאשם:

הכרעת דין

א. כללי

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש. אומר מעתה כי סבורני שיש לזכות את הנאשם מן העבירה המיוחסת לו, מחמת הספק בדבר קיומו של סייג הגנת בית מגורים שבסעיף 134 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

ב. כתב האישום ותשובת הנאשם

2. בכתב האישום נטען כי ביום 1.9.17, בשעות אחר הצהריים, ערך הנאשם עבודות שיפוץ בביתו וגרם לרעש. עוד נטען כי בעקבות זאת הגיע לבית הנאשם המתלונן, שהוא שכנו של הנאשם, ובין השניים התגלע ויכוח. במהלך הוויכוח דחף המתלונן את הנאשם ונגח בראשו, ומנגד הנאשם הכה את המתלונן עם מעדר בידו ובבטנו מספר פעמים, באופן שנגרמו לו חבלות בגופו.

3. הנאשם השיב לכתב האישום במספר הזדמנויות. בתשובותיו הראשוניות טען הנאשם כי המתלונן אכן הסיג את גבולו ותקף אותו בביתו, כנטען בכתב האישום, בעוד שהוא הגן על עצמו בידיו ובלא שעשה שימוש במעדר עמוד 1

(ראו עמוד 4 לפרוטוקול הדיון מיום 15.12.19 שורות 17-19 וכן עמוד 6 לפרוטוקול הדיון מיום 25.2.20 שורות 16-18). לאחר שייצוגו הוחלף תיקן הנאשם את תשובתו וחידד אותה, ובין היתר טען כי אכן ביצע עבודות שגרמו לרעש, אך רעש זה לא היה חריג; כי המתלונן אכן תקף אותו בביתו, ואז נהדף מן הבית; וכי לאחר מכן חזר המתלונן לחצר הבית כשהוא מצויד בכלי כלשהו, ואז הדף אותו הנאשם מהחצר באמצעות "מקל או מגרפה או מה שהיה שם" (ראו עמוד 10 לפרוטוקול הדיון מיום 30.6.20 שורות 19-21).

ג. ההליך והראיות

4. השלבים המקדמיים של ההליך התנהלו לפני מותבים אחרים, ואז הועבר ההליך לטיפול. הן במסגרת הדיונים שהתקיימו לפני אותם מותבים והן במסגרת דיון מקדמי שהתקיים לפני הגיעו הצדדים להסכמות בנוגע לקבילות ראיות; בנוגע לעדים שייחקרו; ובנוגע לעדים שלא יידרשו להיחקר. במסגרת אחד הדיונים הבהירה המאשימה כי גם נגד המתלונן הוגש כתב אישום בגין אותו אירוע, אולם זה בוטל ותיק החקירה נגדו נסגר בעילה של חוסר ראיות (ראו עמוד 11 לפרוטוקול הדיון מיום 22.10.20 שורה 15). בסיכומים הובהר שעילת הסגירה הייתה "העדר עניין לציבור", או בשמה הנוכחי "נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין" (ראו עמוד 46 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20 שורות 6-7).

5. במסגרת הדיון מיום 21.12.20 העידו מטעם המאשימה המתלונן, רעייתו, ושוטר שהגיע למקום האירוע, ומטעם הנאשם העידו הנאשם ואחיו. כמו כן העידה השוטרת שגבתה את הודעות המתלונן והנאשם. לתוכן העדויות אתייחס בפרק הדיון שלהלן.

6. נוסף על כך הוגשו מסמכים שונים, ובין היתר הודעות המתלונן, הנאשם ואחיו בחקירתם במשטרה (מוצגים נ/4, נ/6, ת/1, ת/2, ת/7); מזכר שערך השוטר שהגיע למקום האירוע (מוצג ת/5); תיעוד רפואי בעניינו של המתלונן ובעניינו של הנאשם וכן תמונות חבלה של המתלונן (מוצגים ת/3, נ/7, ת/6); פרוטוקול עדות של המתלונן בהליך משפטי שנקט נגד הנאשם (מוצג נ/3); תמונות של אזור האירוע מושא כתב האישום (מוצגים נ/1, נ/2, נ/5); וכן הקלטת שיחות למוקד המשטרה מיום האירוע ומזכר בדבר תוכן (מוצגים נ/9, נ/10).

7. להשלמת התמונה יצוין כי בפתח הדיון שנועד לשמיעת העדויות עתרה המאשימה לאפשר לה לתקן את כתב האישום, באופן שיימחקו ממנו המילים המייחסות למתלונן דחיפה של הנאשם ונגיחה בראשו. הנאשם התנגד לבקשה, והיא אכן נדחתה. בין היתר צוין כי קבלת הבקשה בשלב שבו הוגשה לא תיתן לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן מפני כתב האישום המתוקן. זאת, שכן הנאשם יידרש להוכיח את עובדת תקיפתו בביתו על ידי המתלונן ואת פרטיה, שעשויים להיות רלוונטיים ביותר להגנתו, ואשר עד אותו שלב לא היו שניים כלל במחלוקת וממילא הוא לא נערך להוכיחם. עוד צוין כי אין מקום לאפשר את התיקון שנתבקש תוך דחיית הדיון, וזאת בשם לב לשלב המאוחר שבו הוגשה הבקשה, לכך שדחייה כזו תוריד לטמיון יום דיונים שלם, וכן לכך שהעדים כבר התייצבו (ראו החלטה בעמודים 14-15 לפרוטוקול).^[1]

8. ביום 24.12.20 השמיעו הצדדים את סיכומי טענותיהם. הגיע אפוא שעת ההכרעה.

ד. דיון והכרעה

9. כפי שכבר צוין, סבורני כי הנאשם עורר ספק סביר בנוגע להתקיימות התנאים הנדרשים לצורך החלת

הסייג של הגנת בית מגורים, הקבוע בסעיף 134 לחוק העונשין.

10. הילוך דבריי יהיה כדלקמן: תחילה אציג את שתי המחלוקות העובדתיות העיקריות (שהתבררו כשונות במידה מסוימת מן העולה מכתב האישום ומתשובת הנאשם). לאחר מכן אתייחס לשאלה האם נוכח נוסח כתב האישום רשאית המאשימה לטעון את שטענה בסיכומיה בנוגע למחלוקת העובדתית הראשונה מבין השניים. בהמשך אתייחס לשאלת השלכת ההחלטה בדבר החזרה מכתב האישום נגד המתלון ואופן סגירת תיק החקירה בעניינו על עמדת המאשימה במחלוקת הראשונה, ואז אנתח את העולה לכאורה מן הראיות שלפניי בנוגע לשתי המחלוקות העובדתיות. לבסוף אתייחס לשאלת המשמעות המשפטית של הממצאים העובדתיים לעניין אשמתו של הנאשם.

ד(1) המחלוקות העובדתיות העיקריות

11. מסיכומי הצדדים, וכן מן העדויות שנשמעו, עולה לכאורה שאין מחלוקת על התרחשותו של עימות פסי בין הנאשם ובין המתלון בחצר ביתו של הנאשם. אין גם מחלוקת על כך שבעימות השתתף אחיו של הנאשם, ושבמסגרת הכה הנאשם את המתלון בכלי כלשהו. במובן זה - ובניגוד למה שניתן היה להבין מסעיפים 3-4 לכתב האישום - גם המאשימה טוענת כיום כי העימות שבו הוכה המתלון באמצעות כלי לא התרחש בבית הנאשם, אלא בחצר הבית.

12. המחלוקות העובדתיות העיקריות שעלו מן הסיכומים הן בשני עניינים אלה:

ראשית, האם סמוך לפני העימות בחצר נכנס המתלון לביתו של הנאשם וחקף אותו עד שנהדף החוצה, כפי שטענו הנאשם ואחיו; או שהמתלון כלל לא נכנס לבית הנאשם והעימות הפיסי התרחש כולו סמוך לשער החצר, כגרסת המתלון בעדותו וכטענת המאשימה בסיכומיה (המנוגדת לכאורה לנטען בכתב האישום).

שנית, מה בדיוק ארע באותו עימות שהתרחש בחצר, ובין היתר האם הנאשם ואחיו החלו לתקוף את המתלון, כאשר הנאשם אף הכה אותו במספר מכות מעדר, כפי שגרס המתלון וטענה המאשימה בסיכומיה; או שהמתלון היה זה שהניף לעבר הנאשם ואחיו כלי כלשהו, ורק בתגובה הוכה על ידי הנאשם מכה אחת, כפי שטען הנאשם.

ד(2) האם המאשימה רשאית לכפור בכניסתו של המתלון לבית הנאשם ובתקיפתו אותו

13. הנאשם טען בסיכומיו כי המאשימה כלל אינה רשאית לכפור בכניסתו של המתלון לביתו ובתקיפתו אותו, כפי שביקשה המאשימה לעשות בסיכומיה. לטעמי, הצדק עמו.

14. הלוא בכתב האישום נטען מפורשות כי המתלון "הגיע... לביתו של הנאשם ובין השניים התפתח ויכוח" וכי "במהלך הויכוח... דחף המתלון את הנאשם ונגח בראשו" (סעיפים 3-4 לכתב האישום). בעובדות אלה הודה כאמור הנאשם במסגרת תשובתו לכתב האישום והודאתו לא נדחתה. ממילא, על פי דין יש לראות את העובדות הנזכרות כמוכחות כלפיו (ראו סעיפים 152 ו-154 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982). לפיכך, נראה שהמאשימה כלל אינה רשאית לחלוק עליהן במסגרת ההליך.

15. לא למותר לציין כי גם לו הייתה מתקבלת בקשתה המאוחרת של המאשימה לתיקון כתב האישום שנזכרה בפסקה 7 לעיל, באופן שתושמטנה המילים המייחסות למתלון את תקיפת הנאשם (ראו עמוד 14 לפרוטוקול שורות 5-5), היא הייתה רשאית אולי לכפור בתקיפה זו, אך לא בכניסתו של המתלון לבית הנאשם. זאת, שכן את המילים

^[2] "הגיע [המתלון] לביתו של הנאשם ובין השניים התפתח ויכוח" כלל לא ביקשה המאשימה להשמיט.

ד(3) האם המאשימה רשאית לטעון שלא קם ספק סביר בנוגע לכניסת המתלון לבית הנאשם ותקיפתו

16. גם לולא היה הנאשם מודה בנטען בכתב האישום בדבר כניסתו של המתלון לביתו ותקיפתו, לא ברור כלל שהמאשימה רשאית הייתה לטעון מראש שלא התעורר ספק סביר בעניין. זאת, שכן קיומו של לכל הפחות ספק סביר כאמור משתקף מעמדתה של המאשימה במסגרת ההליך שהתנהל בעניינו של המתלון.

17. הלוא בד בבד עם כתב האישום נגד הנאשם הוגש כתב אישום נגד המתלון, שבו ייחסה לו המאשימה כניסה לביתו של הנאשם ותקיפתו שם לרבות תוך גניחה בראשו, דחיפתו והכאתו בפניו (ראו מוצג נ/8). אמנם, המאשימה חזרה בה מכתב האישום נגד המתלון וסגרה את תיק החקירה בעניינו, אך לא בעילה של העדר אשמה, אלא בעילה של "נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין". נוכח עמדתה זו של המאשימה בהליך בעניינו של המתלון, הקשור בטבורו להליך בעניין הנאשם, לא ברור כיצד היא ביקשה מראש לטעון שלא קם ספק סביר בעניין כניסתו של המתלון לבית הנאשם ותקיפתו אותו.^[3]

18. עמדת המאשימה בעניינו של המתלון התבססה על חומר החקירה. ניתן אפוא לטעון כי כעת, לאחר שנשמעו העדויות בהליך שכאן, יכולה המאשימה לשנות את עמדתה, ולטעון כי הראיות הקיימות לעת הזו מלמדות שלא קיים ספק סביר בעניין כניסתו של המתלון לבית הנאשם ותקיפתו אותו. אלא שלטעמי לא זה המצב, וגם לאחר שמיעת העדויות סבורני שקיימת אפשרות, אשר מידת הסתברותה גבוהה מזו הנדרשת לצורך הקמת ספק סביר, שהמתלון אכן נכנס תחילה לביתו של הנאשם ואף תקף אותו, לכל הפחות באמצעות מכות ידיים, עד שנהדף החוצה. אפנה אפוא לניתוח הראיות, הן בעניין המחלוקת הראשונה הנזכרת, והן בעניין המחלוקת השנייה.

ד(4) ניתוח הראיות והממצאים העובדתיים העולים מהן בנוגע לשתי המחלוקות העובדתיות

ד(4)(1) כללי

19. כפי שכבר צוין, העידו לפניי בין היתר המתלון ורעייתו והנאשם ואחיו. הרושם הכללי היה שהן המתלון והן הנאשם ואחיו, שהיו הצדדים הישירים לעימות הפיסי, ניסו כל אחד למזער במידת מה את חלקו בעימות, ולהגדיל את החלק המיוחס לצד שכנגד (ואתייחס לכך להלן). לעומת זאת, נראה היה שרעיית המתלון - אשר לא השתתפה בעימות עצמו אך הבחינה מחלון ביתה בהתרחשות כלשהי בחצר בית הנאשם כפי שיפורט - ביקשה דווקא לדייק בדבריה. ניכר היה כי רעיית המתלון חוותה חוויות לא פשוטות הן במסגרת יחסי השכנות עם הנאשם בכלל, והן במסגרת האירוע מושא כתב האישום בפרט. למרות זאת העידה הרעה באופן מדוד ומתון; לא התיימרה להעיד על מה שאינו בידיעתה; ואף לא המעיטה לכאורה מחלקו של המתלון בהתרחשות, לפי תפיסתה.

20. בדבריי להלן אנתח את עדויות העדים העיקריים - היינו המתלון, הנאשם ואחיו - בנוגע לעימות ביניהם, וזאת על רקע הגרסאות השונות שנתנו עדים אלה בחקירה ובעדותם בבית המשפט, וכן על רקע עדות רעיית המתלון והראיות הנוספות שהוצגו.

21. כאמור, הניתוח הכולל מלמד לטעמי על אפשרות, אשר הסתברותה גבוהה מזו הנדרשת לצורך הקמת ספק סביר, שהמתלון אכן נכנס תחילה לביתו של הנאשם ואף תקף אותו, לכל הפחות באמצעות מכות ידיים, עד שנהדף החוצה. נוסף על כך מלמד לטעמי הניתוח על אפשרות, אשר הסתברותה אינה פחותה מזו הנדרשת לצורך הקמת ספק סביר, שבעת העימות בחצר הנאשם הכה במתלון בכלי כלשהו מכה אחת בלבד, אולי אף לאחר שהמתלון

הניף לעברו מקל.

ד(4)(2) עדות המתלון

22. המתלון העיד כי בשעות אחר הצהריים של יום שישי 1.9.17 הוא שמע רעש חריג של "פיצוץ עז", אשר גרם לו ולרעייתו בהלה רבה. המתלון העיד עוד כי יצא לחצרו, ומשהבין שמקור הרעש הוא בעבודות שביצע הנאשם, המתגורר מעליו, הוא החל "לצעוק לעברו בבקשה ובתחנונים" להפסיק עם הרעש. המתלון סיפר גם כי נטל לידי מעדר שהיה בחצרו, והחל לדפוק על מעקה גשרון אשר עובר מעל חצרו ומחבר בין בית הנאשם ובין חצר הנאשם (המצויה במפלס גבוה יותר מחצר המתלון, ראו מוצגים נ/1, נ/5). בהמשך, כך סיפר המתלון, הוא יצא מחצרו ועלה לכיוון שער הכניסה לחצר בית הנאשם, תוך שהוא אוזח בידו את המעדר. המתלון סיפר ששער החצר היה נעול, והוא עמד מאחוריו ושב וביקש להפסיק את הרעש תוך צעקות, ותוך הנחת המעדר לצדו. באותו שלב, כך טען המתלון, נפתח לפתע השער, אחיו של הנאשם אחז בו באופן שמנע ממנו לזוז ואילו הנאשם עצמו "התחיל להכות אותי ללא רחמים... בכל חלקי הגוף כולל הצלעות, הצוואר... לקח את המעדר שהנחתי והשתמש בזה כנגדי והכה בי עם המעדר". לבסוף, כך סיפר המתלון, הוא הצליח להשתחרר ונמלט בחזרה לחצרו (ראו עמוד 17 לפרוטוקול שורה 2 עד עמוד 18 שורה 6; עמוד 19 שורות 20-24; עמוד 24 שורות 6-8).

23. אלא שעדות המתלון עוררה אי בהירויות במספר עניינים מהותיים: כך לגבי שאלת כניסתו של המתלון לבית הנאשם; כך לגבי שאלת תקיפתו את הנאשם; וכך לגבי שאלת אופן סיום העימות הפיסי בחצר בית הנאשם, אשר יכולה להשליך על הבנת אופן התרחשותו של העימות כמכלול. אתייחס לשלושת עניינים אלה.

ד(4)(2)(1) האם המתלון נכנס לביתו של הנאשם

24. מעדותו של המתלון עלה כאמור כי הוא כלל לא נכנס לתוך בית הנאשם, והעימות התרחש כולו סמוך לשער הכניסה לחצר הבית. זו גם הייתה גרסת המתלון במרבית חלקיה של הודעתו במשטרה. אולם במקום אחד בהודעתו ציין המתלון כי "היה [עם הנאשם] אדם בדירה שהוא אח שלו או חבר שלו, הוא תפס אותי החבר שלו או האח שלו והוציא אותי מהדירה, [הנאשם] לקח את המעדר שלי והכה אותי בגוף... הוא דחף אותי אחרי שהוא הכה אותי ואמר לי 'תלך קיבינימט ואל תחזור לפה יותר'..." (מוצג נ/4 שורות 36-41, ההדגשות הוספו). מגרסה זו עולה לכאורה שהמתלון הודה כי נכנס לתוך ביתו של הנאשם.

במהלך עדותו עומת המתלון עם דבריו אלה, והסביר כי התכוון לכך שהוצא מ"שטח הדירה כלומר מחצר הדירה" (ראו עמוד 21 לפרוטוקול שורה 29 עד עמוד 22 שורה 9). הסבר זה מותח את פירושה המקובל של המילה "דירה" עד גבולותיו ואולי אף מעבר להם, אולם גם על פיו כלל לא ברור כיצד זה הגיע המתלון אל תוככי חצר ביתו של הנאשם. זאת, שכן המתלון טען כאמור כי הוא עמד כל העת מחוץ לשער הכניסה לחצר, ושם התנפלו עליו הנאשם ואחיו. כמענה לקושי זה טען המתלון לראשונה באותו שלב כי בעת ההתנפלות הכניסו אותו הנאשם ואחיו לשטח החצר (ראו עמוד 22 לפרוטוקול שורות 9-14). אולם גרסה זו ניתנה רק במהלך החקירה הנגדית, וספק רב אם היא עלתה

בקנה אחד עם גרסתו של המתלון קודם לכן.^[4] יתר על כן: לפי גרסה זו תחילה נגרר המתלון אל החצר והוכה, ורק אז הוצא ממנה, בעוד שבהודעה טען כאמור המתלון כי תחילה האח הוציא אותו, ואז הנאשם הכה אותו. זאת ועוד: בניגוד לגרסתו זו של המתלון בדבר הכנסתו לחצר, בהודעתו מיום 4.9.17 הוא סיפר שלאחר שעמד זמן קצר סמוך לשער סגור הגיע הנאשם עם אחיו ו"דחף אותי", היינו התנועה הייתה של דחיפה החוצה ולא של משיכה פנימה לתוך החצר (מוצג נ/6, שורות 52-53).

25. תמיכה לכך שמגמת התנועה של הניצים הייתה דווקא הדיפה של המתלון אל מחוץ לחצר, ולא הכנסתו אליה כטענתו, ניתן למצוא בעדות רעיית המתלון. זו העידה כי משלב מסוים היא ראתה מחלון ביתה שמתנהל מאבק בין המתלון ובין הנאשם ואחיו בחלק חצר בית הנאשם המרוחק מהבית. במסגרת אותו מאבק, כך סיפרה הרעיה, ניסה המתלון להשתחרר מאחיזה שבה היה אחוז, הנאשם ואחיו נראו כמי ש"דוחפים אותו החוצה", והשלושה הלכו והתרחקו מחלק החצר הקרוב לבית אל עבר שער החצר (ראו עמוד 25 לפרוטוקול שורות 20-31; עמוד 26 שורות 8-11; ולגבי מיקום המאבק ראו גם עמוד 27 שורות 23-26). תיאור זה של מגמת ההדיפה תואם יותר את גרסת הנאשם ואחיו, ופחות את גרסת המתלון שלפיה הוא דווקא נמשך על ידם לתוך החצר.

26. תמיכה באפשרות שהמתלון אכן התפרץ לביתו של הנאשם מצויה בשיחה שבה הזעיק הנאשם את המשטרה, סמוך לאחר האירוע, שכבר בה הוא טען בפירוט שהמתלון תקף אותו בתוך ביתו (ראו מוצגים נ/9, נ/10).

27. אל מול האפשרות שהמתלון נכנס לביתו של הנאשם והוצא ממנו בכוח, כעולה מגרסת הנאשם ואחיו ומהדברים שאמר המתלון בהודעתו וצוטטו לעיל, עומדת טענת המתלון ורעייתו כי שער חצר בית הנאשם היה נעול באמצעות קודן (ראו עמוד 17 לפרוטוקול שורה 25; עמוד 18 שורות 20-22; עמוד 20 שורות 12-13). טענה זו אף נתמכה בתמונה שהציגה המאשימה, אשר נראה בה השער עם הקודן. אין להקל ראש בטענה, אולם איני סבור שדי בה כדי להפריך מעבר לספק סביר את גרסת הנאשם ואחיו בדבר כניסתו של המתלון לבית: ראשית, לא הובהר מתי התמונה צולמה (ראו עמוד 41 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20, שורות 13-14), והנאשם טען שהקודן הותקן רק לפני מספר חודשים ואף הציג חשבונית מס בנוגע להתקנה (ראו עמוד 33 לפרוטוקול שורות 6-14 ועמוד 36 שורות 29-30; וכן החשבונית שהוגשה ביום 21.12.20). אמנם, לא הוברר מן החשבונית שהקודן הותקן בבית הנאשם דווקא (והתיאור הוא של מערכת "לעסק") ולא הוברר שהוא לא החליף קודן קודם, אולם הספק הסביר בעניין זה נותר בעינו. שנית, קיימת אפשרות שהשער היה פתוח בכל מקרה, כפי שהעיד הנאשם.

28. נראה אפוא שגם מעדותו של המתלון ומעדותה של רעייתו עולה אפשרות, שמידת הסתברותה היא מעבר לדרוש לצורך הטלת ספק סביר, שהמתלון אכן נכנס לביתו של הנאשם ואז נהדף החוצה אל החצר, שם המשיך העימות שבו הבחינה רעיית המתלון^[5] כאשר המגמה הכללית הייתה הדיפתו של המתלון אל מחוץ לחצר.

ד(4)(2)(2) האם המתלון תקף את הנאשם

29. מעדותו של המתלון עלה כי לטענתו הוא הגיע על מנת לדבר עם הנאשם, לא נקט כלפיו אלימות כלשהי ואף לא התכוון לעשות זאת. לא מן הנמנע שכך היה, אולם קיימת גם אפשרות אחרת.

30. אפשרות זו נתמכת בכך שהמתלון הודה כי חש תחושות של כעס ותסכול בשל הרעש שהשמיע הנאשם, ואף הודה כי "אולי התלהמתי באירוע הזה בשבר לב" (ראו עמוד 18 לפרוטוקול שורות 12-13; עמוד 19 שורות

18-19; ועמוד 22 שורות 21-22).^[6] מעבר לתחושות, המתלון הודה כי בשלב הראשון השתמש במעדר כדי להכות על מעקה הגשרון המוליך לכניסה לבית הנאשם, וכי בהמשך עלה לעבר הכניסה לחצר בית הנאשם כשהמעדר בידו. משנתבקש המתלון להסביר מדוע נטל עמו את המעדר הוא ציין כי עשה זאת "אינסטינקטיבית" (עמוד 17 לפרוטוקול שורות 25-27; עמוד 24 שורות 6-8). לא הובהר למה הכוונה בדברים אלה, אולם בהודעתו הסביר המתלון את לקיחת

המעדר באמרו "לא יודע זה בקטע של אמוציה זה נשאר איתי ביד" (מוצג נ/4, שורה 58),^[7] ובעדות הסביר שמדובר היה באמוציה "של כעס ותסכול..." (עמוד 22 לפרוטוקול שורות 21-22).

31. זאת ועוד: המתלון לא טען שהנאשם הפגין כלפיו אלימות כלשהי קודם לאירוע מושא כתב האישום. למרות זאת, בעדותו ציין המתלון כי "אני לא ידעתי מראש מי נמצא איתו בדירה. במידה והייתי מודע אם יש איתו עוד אנשים, יכול להיות שהייתי ממשיך ולצעוק ולפחד לעלות אליו..." (עמוד 21 לפרוטוקול שורה 26). אם המתלון לא התכוון לעימות פיסי, וביחוד אם הגיע "לצורך הידברות", כדבריו (ראו הערת שוליים 6 לעיל), מדוע שיחשוש מלעלות לשער חצר בית הנאשם, גם אם מצוי שם אדם נוסף?^[8]

32. האפשרות שהמתלון הוא שתקף תחילה את הנאשם, ולא להיפך, נתמכת בדו"ח הפעולה של השוטר שהוזעק למקום. בדו"ח זה כתב השוטר כי הנאשם סיפר שהוא הותקף בביתו על ידי המתלון, ואילו המתלון לא כפר בכך ורק בשלב מאוחר יותר ובדרך לתחנת המשטרה מסר כי "הוא גם נתקף" (מוצג ת/5, ההדגשה הוספה).^[9]

33. תמיכה מסוימת באפשרות שדווקא המתלון החל בעימות הפיסי ניתן אולי למצוא בשיחה שערכה דודתו של המתלון עם משטרת ישראל בטרם החל העימות (הקלטת השיחה צורפה כמוצג נ/9; ראו גם עיקרי תוכנה במוצג ת/5).^[10] באותה שיחה דיווחה דודתו של המתלון על שכן אשר מקים רעש בלתי נסבל הפוגע קשות במתלון, והזירה מפני התפתחותו של אירוע אלים. לכאורה, לנאשם לא אמורה להיות סיבה ליזום אירוע אלים נוסף על גרימת הרעש, ועל כן לא מן הנמנע שחששה של הדודה הובע דווקא בשל האפשרות שהמתלון, שהוא נפגע הרעש, ינהג באלימות כלפי הנאשם.

34. הנה כי כן, לא מן הנמנע שהמתלון עלה עם מעדר בלא כל כוונה לנהוג באלימות. מסקנה זו נתמכת בכך שגם הנאשם ואחיו אינם טוענים שהמתלון נכנס לבית הנאשם כשהוא אחוז במעדר, אשר אותו הניח כנראה במקום כלשהו לפני הבית. עם זאת, קיימת גם אפשרות שהעלייה הנסערת משקפת כוונה אחרת, שאף מומשה גם אם בלא שימוש במעדר, באופן התומך בטענת הנאשם ואחיו בדבר התקיפה שהותקף הנאשם על ידי המתלון תחילה.

ד(4)(2)(3) כיצד הסתיים העימות הפיסי בחצר

35. בעדותו טען המתלון כי העימות הסתיים בכך שהוא הצליח להשתחרר ולהימלט מאחיזת אחיו של הנאשם, באופן התומך בגרסתו שלפיה העימות נכפה עליו בעוד הוא ביקש להימלט (ראו עמוד 18 לפרוטוקול שורות 1-3).

36. אלא שבהודעתו מסומך לאחר האירוע טען המתלון כי הנאשם "דחף אותי אחרי שהוא הכה אותי ואמר לי 'תלך קיבינימט ואל תחזור לפה יותר'" (מוצג נ/4 שורות 40-41). גרסה זו תומכת דווקא באפשרות שהנאשם ואחיו ניסו להוציא את המתלון מן החצר, והצלחתם היא שגרמה לסיום העימות.

37. גם בהמשך הודעתו ציין המתלון כי לאחר שעלה אל הנאשם הוא "לא התייחס אלי וזרק אותי קיבינימט..." - ניסוח שאף הוא תומך בטענה שהתנועה הייתה של הדיפת המתלון והיא זו שסיימה את העימות (שם, שורות 86-87; וראו גם את תיאור רעיית המתלון שהובא לעיל).

ד(4)(2)(4) עדות המתלון - סיכום

38. הנה כי כן, בגרסת המתלון התגלעו אי בהירויות בשלושה עניינים מהותיים: האם המתלון נכנס לבית הנאשם; האם הוא תקף את הנאשם; והאם העימות בחצר בית הנאשם הסתיים בדחיפתו החוצה או בהימלטותו. אלה מבססים לטעמי את האפשרות שכטענת הנאשם - וכפי שכאמור טענה המאשימה עצמה בכתב האישום נגד הנאשם -

המתלון אכן נכנס לביתו של הנאשם והחל בעימות פיסי עמו. לאחר מכן נהדף המתלון החוצה, כאשר הכאתו של המתלון על ידי הנאשם - שאתיחס אליה ביתר פירוט בפיסקאות 59 עד 66 להלן - הייתה במהלך אותה הדיפה, והעימות הסתיים עם השלמתה של ההדיפה אל מחוץ לשער החצר. רעיית המתלון אכן הבחינה בלפיתת המתלון על ידי אחיו של הנאשם ובחילופי מהלומות, אך זאת בתוך אותו מהלך של הדיפת המתלון החוצה (ראו עמוד 25 לפרוטוקול שורות 29-31, עמוד 26 שורות 8-10, עמוד 27 שורות 10-12 ועמוד 28 שורה 26).^[11]

39. יצוין כי המתלון תיאר ניסיונות חוזרים ונשנים מצדו להתפייס עם הנאשם, לרבות באמצעות עציץ שקנה לו (ראו עמוד 24 לפרוטוקול שורות 17-20; לרצונו של המתלון להתפייס עם הנאשם סמוך לאחר האירוע ראו גם הודעת המתלון מוצג נ/6 שורות 32-34 וכן 90-98). ניסיונות אלה יכולים לתמוך במסקנה שהמתלון עצמו הבין שהוא האחראי העיקרי לאירוע מושא כתב האישום, ועל כן ביקש לחלות את פני הנאשם. עם זאת, אפשר גם שהם נובעים מרצון לשים סוף לפגיעה הנמשכת שהסכסוך גרם למתלון ולרעייתו, ללא קשר לשאלת מידת אחריות המתלון לאירוע מושא כתב האישום (כעולה מדברי המתלון בהודעתו הנזכרת). לפיכך, איני סבור שניסיונות הפיוס מצד המתלון הם בעלי משקל ממשי, לכאן או לכאן.

ד(4)(3) עדות הנאשם ואחיו

40. לצד המתלון, העידו גם הנאשם ואחיו שהשתתפו בעימות. כפי שכבר צוין, הרושם הכולל היה שכמו המתלון גם שני אלה, ובייחוד הנאשם, מנסים למזער את חלקם בעימות ולהעצים את חלקו של המתלון. כמו כן גם בגרסאותיהם של השניים התעוררו אי בהירויות ממשיות, בייחוד בנוגע למידת האלימות שהפגין המתלון כלפי הנאשם בבית הנאשם, ובנוגע לאופן התרחשות העימות הפיסי בחצר וחלקו של הנאשם בו.

41. הנאשם העיד כאמור כי ביצע עבודות בנייה בביתו, ואז שמע רעשים של קללות ודפיקות חזקות על מעקה הגשרון העובר מעל חצר המתלון ומחבר בין בית הנאשם ובין חצרו. הנאשם העיד שתוך מספר שניות נשמעו דפיקות חזקות על דלת ביתו, אחיו ניגש לעבר הדלת שנפתחה ואז התפרץ המתלון לתוך הבית, החל לקלל אותו, ונגח במצחו מספר פעמים. הנאשם סיפר שאחיו חצץ בינו ובין המתלון ותפס במתלון, ואז ניסה המתלון לשלוח את ידיו לכיוון פניו של הנאשם ואף פגע בעין ימין שלו. לדברי הנאשם, האח הוציא את המתלון מהבית, ואף הוא עצמו יצא אל החצר מסיבה שאינה ברורה לו והגיע סמוך לשער הכניסה. באותו שלב, כך טען הנאשם, הגיח לעברו המתלון כשהוא אוחז מקל, והוא מצדו הניף מגרפה שהייתה בחצרו, חבט במתלון חבטה אחת בתנועה סיבובית צידית ימנית, ופגע במותן השמאלית שלו. הנאשם העיד כי בעקבות חבטה זו יצא המתלון מהחצר (ראו עמוד 30 לפרוטוקול שורה 12 עד עמוד 31 שורה 18; עמוד 32 שורות 7-10; עמוד 34 שורות 10-22; עמוד 35 שורה 23 עד עמוד 36 שורה 3).

את הנפת המגרפה מצדו הסביר הנאשם בחשש מכך שיוכה על ידי המתלון במקל (עמוד 31 לפרוטוקול שורות 21-31; עמוד 36 שורות 9-18; עמוד 37 שורות 6-7).

42. גם אחי הנאשם העיד כי הוא שמע דפיקות חזקות על דלת הבית והלך לעבר הדלת. האח לא זכר האם הוא פתח את הדלת או שהמתלון פתח אותה, אך העיד כי בכל מקרה המתלון התפרץ לתוך הבית "בסוג של טירוף", צעק וקילל, הלך לכיוון הנאשם והחל לתקוף אותו. גם האח סיפר כי הוא חצץ בין המתלון ובין הנאשם וניסה להדוף את המתלון החוצה, תוך שהמתלון מנסה להכות בנאשם בידיו. לאחר שהמתלון נהדף מחוץ לבית, כך העיד האח, הוא יצא מן החצר ובחלף מספר שניות חזר ובידו מקל, תוך שהתחיל להשתולל ולחבוט עמו. באותו שלב נטל הנאשם מקל, חבט במתלון חבטה אחת, וגרם לו לצאת מהחצר (ראו עמוד 37 לפרוטוקול שורה 18 עד עמוד 38 שורה 4; שם

שורות 25-28; עמוד 39 שורות 3-7).

43. כאמור, גרסת הנאשם עוררה אי בהירויות בשלושה עניינים: כך לגבי גרסתו שלפיה במהלך תקיפתו בבית נגח בו המתלונן מספר פעמים; כך לגבי גרסתו בחקירתו, שם לא זכר פרטים מרובים בנוגע לחלקו בעימות; וכך לגבי השאלה האם הוא היה מעורב בהדיפת המתלונן מביתו. גם עדות אחי הנאשם עוררה אי בהירות מסוים. אפרט.

ד(4)(3)(1) האם המתלונן נגח בנאשם

44. הנאשם העיד כאמור כי המתלונן נגח בו. כפי שכבר צוין, נוסח כתב האישום שבו הודה הנאשם אינו מאפשר למאשימה לכפור בכך, אולם חומר הראיות מלמד לטעמי על קושי ממשי בטענה זו.

45. ראשית, מאופן תיאור האירוע על ידי הנאשם עולה לכאורה שהנגיחות "מצח במצח" אמורות היו להיות בעוצמה לא מבוטלת (ראו עמוד 36 לפרוטוקול שורה 3). למרות זאת, בעת שפנה הנאשם לטיפול רפואי למחרת האירוע לא נראו עליו כל סימני חבלה (ראו התיעוד הרפואי מוצג נ/7). הנאשם ניסה להסביר זאת וציין כי "כאבים עזים שהרגשתי לא מחויבים בסימנים חיצוניים..." (עמוד 33 לפרוטוקול שורה 33 עד עמוד 34 שורה 6), אולם מעבר לכך שנראה כי נגיחות כפי שתיאר אמורות היו להותיר סימנים כלשהם, הרי שבתיעוד הרפואי צוין כי הוא עצמו מתלונן על חבלה וכאבים בעין ימין ו"שולל חבלות נוספות" (מוצג נ/7).

46. שנית, בחקירתו של אחי הנאשם במשטרה, שהתקיימה כחודשיים וחצי לאחר האירוע, האח לא סיפר שהמתלונן נגח בנאשם, אלא שהכה בידיו באזור ראשו של הנאשם (ראו מוצג ת/7 שורות 9, 53-60). בעדותו ניסה האח להסביר את הפער בכך שיתכן שלא הבחין בנגיחות אשר התרחשו בפרק הזמן הקצר שמכניסתו של המתלונן לבית הנאשם עד הגעתו של האח כדי לחצוץ בין השניים. אלא שההסבר עורר קושי, שכן האח עמד במרחק קטן ביותר מהנאשם, ולא נטען שהייתה מגבלת שדה ראייה כלשהי (ראו עמוד 38 לפרוטוקול שורות 5-6; ראו גם עדות הנאשם, שנמנע מלספק הסברים בעניין, בעמוד 33 לפרוטוקול שורות 30-32).

47. שלישית, השוטר שהגיע למקום ציין כי הנאשם מסר שהמתלונן "נתן לו כמה לפנים" (דו"ח הפעולה מוצג ת/5). נוסח זה אינו ברור, ואפשר שהשוטר השמיט בטעות את המילה "נגיחות", אך לטעמי, וכפי שטוענת באת כוח המאשימה, סביר יותר שמדובר בטעות הקלדה, והכוונה הייתה "נתן לו כפה לפנים" (ראו את דברי הנאשם בעניין זה בעמוד 33 לפרוטוקול שורות 25-29). אם כך הוא, לפני השוטר לא טען הנאשם שהמתלונן נגח בו.

48. רביעית, בעוד שבעדותו טען כאמור הנאשם כי המתלונן נגח בו "מספר פעמים" (עמוד 31 לפרוטוקול שורה 5), בחקירתו במשטרה הוא ציין רק כי המתלונן "נגח בי בראש" בלא לציין שמדובר היה בכמה נגיחות (ראו הודעת הנאשם מוצג ת/1, שורות 17-18, 51-52, 60-61; וראו גם את הסברו של הנאשם שהפער נובע גם ממצבו הנפשי באותה עת, שלא הסיר את הקושי, עמוד 33 לפרוטוקול שורות 21-24). הנאשם עצמו ציין שהמתלונן שהה בביתו "שניות בודדות", שבמהלכן "דיבר המון" וקילל (ראו עמוד 34 לפרוטוקול שורה 16 עד עמוד 35 שורה 2), כך שלא ברור כיצד בפרק זמן כה קצר יכול היה המתלונן לדבר, לקלל, להכות בנאשם בידיו, וגם לנגוח בו מספר פעמים.

49. הנה כי כן, הטענה שהמתלונן נגח בנאשם מעוררת קושי רב.

ד(4)(3)(2) התנהלות הנאשם בחקירתו

50. למקרא הודעתו של הנאשם במשטרה סמוך לאחר האירוע, נוצר הרושם שהוא ניסה להתחמק מלספר על עמוד 9

חלקו בעימות.

51. כך, למשל, הנאשם טען שהוא כלל אינו יודע ממה נגרמו למתלונן חבלות (ראו מוצג ת/1 שורות 64-65 וכן 98-99). הקושי בטענה זו ברור, ובעדותו ניסה הנאשם להסביר את דבריו בכך שבאותה עת לא היה מודע לחבלות המתלונן (ראו עמוד 31 לפרוטוקול שורות 32-33). אלא שגם ההסבר עורר קושי, שכן עוד באותה חקירה הוצגו בפני הנאשם תמונות של חבלות המתלונן, כפי שהודה הוא עצמו בעדותו (ראו עמוד 35 לפרוטוקול שורות 8-15).

52. כך, למשל, בחקירתו הכחיש הנאשם כי תקף את המתלונן, ובפרט טען שהוא אינו זוכר שתקף אותו במעדר (ראו מוצג ת/1 שורות 62-67 וכן 80-84). העדר זכרוננו של הנאשם סמוך מאד לאירוע מעורר תהייה בכלל, והוא מעורר תהיה בפרט על רקע זכרוננו הברור את פרטי האירוע בעדותו לפני, למעלה משלוש שנים לאחר מכן. הנאשם הסביר זאת בעקב שחש בעת חקירתו (ראו עמוד 32 לפרוטוקול שורות 1-6 וכן 21-24; עמוד 35 שורות 5-7), אולם ההסבר עורר קושי משום שגם באותו שלב נפגם זכרוננו של הנאשם סלקטיבית, ובעוד שהוא לא זכר את חלקו שלו באירועים הוא זכר היטב את חלקו של המתלונן. זאת ועוד: האזנה לשיחה שבה הזעיק הנאשם את המשטרה אינה תומכת בטענתו לעקב נפשית כה משמעותית שתגרום לאובדן זיכרון.

53. נראה אפוא שבחקירתו ביקש הנאשם להימנע מלמסור מידע בדבר חלקו שלו בהתרחשות, שהוא עצמו

חשש שיפיל אותו, באופן התומך במסקנה שהיה לו מה להסתיר.^[12]

ד(4)(3)(3) מעורבותו של הנאשם בהוצאת המתלונן מביתו ומחצרו

54. בעדותו טען הנאשם כי אחיו לבדו הוא שהדף את המתלונן מביתו. לטענת הנאשם, הוא עצמו כלל לא היה מעורב בכך, והוא אף לא זכר כיצד ומדוע מצא את עצמו בסמוך לשער החצר (ראו עמוד 31 לפרוטוקול שורות 8-9 וכן 13). גם האח העיד באופן דומה (ראו עמוד 39 לפרוטוקול שורות 9-10, והשוו גם אל הודעת האח במשטרה מוצג ת/7 שורות 9-10).

55. גרסה זו, שלפיה הנאשם כלל לא היה מעורב בעימות עם המתלונן החל מאז שהוכה הוא בתוך הבית ועד למכה היחידה שהיכה הוא במתלונן בחצר, נראית קשה לכאורה. זאת לא רק משום שהדעת נותנת שהנאשם יסייע לאחיו להדוף את מי שלטענתו התפרץ לביתו והיכה בו, אלא גם משום שאחרת כלל לא ברור כיצד זה הגיע הנאשם מביתו לשער חצר הבית. לא מפתיע לגלות שבהודעתו אמר הנאשם דברים אחרים, וסיפר כי הוא הדף את המתלונן יחד עם אחיו (ראו מוצג ת/1 שורות 18-19, 51-52, 63; וראו את התייחסות הנאשם לפער בעמוד 35 לפרוטוקול שורה 18 עד עמוד 36 שורה 3). גרסה זו מתיישבת גם עם עדותה של רעיית המתלונן (פיסקה 25 לעיל).

56. נראה אפוא כי גם בעדותו בעניין זה ניסה הנאשם להרחיק את עצמו ממעורבות בעימות עם המתלונן, מעבר למה שהתרחש בפועל.

ד(4)(3)(4) טענת אחי הנאשם בנוגע להעדר תיאום בינו ובין הנאשם

57. אחיו של הנאשם הגיע לחקירה כחודשיים וחצי לאחר האירוע מושא כתב האישום. כאשר נשאל האח בעדותו האם הוא דיבר עם הנאשם לפני חקירתו שלל זאת, ואז סיג את השלילה באמרו כי דיברו על "דברים טכניים". כאשר צוין לפניו כי גרסה זו מעוררת תהייה השיב האח שהוא והנאשם דיברו גם על "חוויות רגשיות שעברנו שם... האם פחדת, מה הרגשת", אך לא דיברו על מה שארע ועל הדברים שמסר הנאשם בחקירתו (עמוד 38 לפרוטוקול שורות

19-24). התפתחות גרסתו של האח מלמדת על הקושי בעדותו בעניין זה, וגרסתו האחרונה מעוררת קושי רב כשלעצמה. קשיים אלה משליכים לטעמי על המשקל שיש לייחס לעדותו של האח.

ד(4)(4) אופן התרחשות העימות הפיסי בחצר

58. מן האמור לעיל עולה כי התגלעו אי בהירויות הן בעדות המתלון, שהעיד כי כלל לא נכנס לבית הנאשם וכלל לא תקף אותו, אלא הותקף לפתע בעמדו סמוך לשער החצר; והן בעדות הנאשם, שלא מן הנמנע כי העצים את עוצמת התקיפה נגדו בביתו והמעט מחלקו שלו במענה לה. גם לעדות האח יש להתייחס כאמור בהירות. במצב דברים זה, קיים קושי מובנה לבסס ממצאים עובדתיים על עדות מי מן המעורבים הישירים בנוגע לאופן התרחשות העימות בחצר, שבמהלכו היכה הנאשם את המתלון בכלי. קושי זה מתעצם לאחר ניתוח הגרסאות בנוגע לעימות עצמו, בשני עניינים עיקריים: האחד, האם המתלון הניף מקל לעבר הנאשם; והשני, מה מספר המכות שהכה הנאשם את המתלון באמצעות הכלי. אפרט.

ד(4)(4)(1) האם המתלון הניף מקל לעבר הנאשם או אחיו וניסה להכותם

59. כפי שכבר צוין, המתלון העיד כי בעמדו סמוך לשער זה נפתח לפתע, ואז אחיו של הנאשם אחז בו בעוד שהנאשם עצמו החל מכה בו "בכל חלקי הגוף כולל הצלעות, הצוואר... לקח את המעדר שהנחתי והשתמש בזה כנגדי והכה בי עם המעדר", עד שהוא הצליח להשתחרר ונמלט (ראו פסקה 22 לעיל). במקומות אחרים סיפר כאמור המתלון כי העימות הסתיים דווקא בכך שהוא נהדף מחוץ לחצר (פיסקאות 35 עד 37 לעיל).

60. מנגד, הן הנאשם והן אחיו העידו שלאחר שנהדף המתלון לחצר הוא יצא ממנה, ואז חזר ובידו מקל. זו גם הייתה גרסת השניים בהודעותיהם במשטרה.

61. אלא שהיה פער מסוים בין גרסאות הנאשם ואחיו בעניין הנפת המקל שיוחסה למתלון: מגרסת הנאשם לא עלה שהמתלון ניסה להכותו באופן קונקרטי מעבר להנפת המקל (ראו עמוד 36 לפרוטוקול שורות 9-18; עמוד 37 שורות 6-7; מוצג ת/1 שורות 19 ו-52; אם כי ראו עמוד 31 שורות 21-24), בעוד שאחיו העיד שהמתלון "השתולל והתחיל לחבט עם מקל" ואף ניסה לחבט בנאשם (ראו עמוד 38 לפרוטוקול שורות 1-3; עמוד 39 שורות 13-19). פער מסוים היה גם בין גרסת אחי הנאשם בעדותו, שם טען שהמתלון "ניסה להרביץ", לגרסתו בהודעתו, שם טען שהמתלון "נתן מכה" לנאשם (ראו מוצג ת/7 שורות 10-11 וכן 63-64).

62. גרסת הנאשם ואחיו בדבר יציאתו של המתלון וחזרתו לחצר עם מקל מתיישבת גם פחות עם עדות רעיית המתלון, שכן לפי עדות זו חלקו האחרון של העימות היה בעת שהמתלון, הנאשם ואחיו היו קרובים זה לזה והמתלון ניסה להשתחרר מאחיזה כלשהי (ראו פסקה 25 לעיל). כמו כן גרסה זו מחייבת להניח שהנאשם לא חבט במתלון במעדר שהמתלון עצמו הביא עמו - ושלדברי הנאשם הוא הניפו לעברו באותו שלב - אלא בכלי אחר שהיה מצוי בחצר (ראו עדות הנאשם בעמוד 32 לפרוטוקול שורות 11-13, והפער בין שורה 11 לשורה 12).

63. לטעמי, המסקנה הסבירה יותר מחומר הראיות היא שהמתלון נהדף מחוץ לחצר על ידי הנאשם ואחיו, תוך עימות פיסי ביניהם, שבו הבחינה רעיית המתלון. במהלך העימות גם הניף הנאשם לעבר המתלון את המעדר והכה בו. עם זאת, בשים לב למסקנותיי לגבי עדות המתלון, ולאפשרות שרעיית המתלון לא הבחינה בכל מה שהתרחש בחלקו האחרון של העימות, אני סבור שניתן לשלול את גרסת הנאשם ואחיו בנוגע להנפת מקל מצד המתלון במידה הדרושה לצורך הרשעה בפלילים.

ד(4)(4)(2) כמה מכות הכה הנאשם את המתלון

64. המתלון ציין כי הנאשם הכה בו במעדר מספר פעמים (ראו עמוד 17 לפרוטוקול שורה 31 עד עמוד 18 שורה 4; שם שורות 18-19; וראו גם מוצג נ/4 שורות 37-38; והשוו להודעת המתלון במוצג נ/6 שורות 52-55). לעומת זאת, הן הנאשם והן אחיו העידו שהנאשם חבט במתלון חבטה אחת בלבד (ראו עמוד 31 לפרוטוקול שורות 18-15 וכן 25-26; עמוד 32 שורות 9-10; עמוד 35 שורות 3-4; עמוד 38 שורות 3-4; עמוד 39 שורות 19-21; אם כי ראו את הודעתו של האח שבה סיפר כי הנאשם "החזיר" למתלון, מוצג ת/7 שורה 11).^[13]

65. התייעוד שהוצג בעניינו של המתלון (מוצגים ת/3, ת/6) מלמד אמנם על חבלה מרכזית אחת בגב, באופן שיכול לתמוך בטענת הנאשם ואחיו, אולם הוא מלמד גם על נפיחות ביד שמאל (ראו גם מוצג נ/7 שורות 38-40). עם זאת, אפשר שיד שמאל של המתלון לא נפגעה דווקא ממכה באמצעות כלי אלא משלבים אחרים של ההתגוששות, ובכל מקרה לא מן הנמנע שהיא הייתה מצויה בגובה המותן ונפגעה באותה מכה יחידה שלדברי הנאשם הוא הנחית על המתלון (וראו הסברי הנאשם בעמוד 31 לפרוטוקול שורות 25-28). אשר לשפשופים בבטן העליונה של המתלון הרי שנראה כי אלה נגרמו בשלבים אחרים של ההתגוששות ולא ממכת כלי כלשהו, כעולה גם מהשוואתם לחבלה שספג המתלון כתוצאה מן הכלי. בשים לב למכלול הראיות, איני סבור שהוכח מעבר לספק סביר שהנאשם הכה במתלון "בידו ובבטנו... מספר פעמים", כנטען בכתב האישום.

ד(4)(5) ניתוח הראיות - סיכום

66. הנה כי כן, עדויות המתלון, הנאשם ואחיו עוררו אי בהירויות והקשו לבסס עליהן ממצאים. לטעמי, מן המקובץ עולה כי בכל הנוגע למחלוקת הראשונה שהוצגה בפתיח הדברים, קיים לכל הפחות ספק סביר, אם לא למעלה מכך, בנוגע לכך שהמתלון פרץ תחילה לביתו של הנאשם והכה בו, לפחות בידיו. מסקנה זו תואמת בעיקרה את עמדתה של המאשימה בכתב האישום נגד הנאשם, אשר בעובדותיו שבהן הודה הנאשם היא ממילא מנועה מלכפור. היא גם תואמת את עמדתה של המאשימה עצמה בהליך בעניינו של המתלון.

67. בכל הנוגע למחלוקת השנייה - הגם שלטעמי המסקנה הסבירה יותר מחומר הראיות היא שהנאשם הכה במתלון במעדר במהלך העימות הפיסי ביניהם, ותוך כדי הניסיון להדיפת המתלון אל מחוץ לחצר חרף התנגדותו - הרי שלא ניתן לשלול את גרסת הנאשם ואחיו שלפיה המכה הייתה בתגובה להנפת מקל מצד המתלון. בכל מקרה לא ניתן לשלול את הטענה שהמתלון הוכה במעדר פעם אחת.

ד(5) המסקנות המשפטיות העולות מהממצאים העובדתיים

68. בסיכומיה ציינה המאשימה לשאלתי, כי אם ייקבע שהוכח במידה הנדרשת שהאירוע החל בבית הנאשם (בניגוד לטענת המתלון ולטענתה שלה בסיכומים), הרי שיש לזכות את הנאשם (ראו עמוד 46 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20 שורות 8-9). על פי עמדה זו, די היה במסקנותי העובדתיות בנוגע למחלוקת הראשונה לעיל כדי להביא לזיכוי הנאשם.

69. אלא שבהמשך, במהלך סיכומי הנאשם, ביקשה המאשימה לתקן את דבריה וציינה כי בכל מקרה אין מקום לקבוע שחל סייג לאשמתו הפלילית של הנאשם. המאשימה נימקה את עמדתה באופן תמציתי ביותר, וציינה כי יש לקבוע שהמתלון לא נטל לידי מקל ולכל היותר הניף מקל בלא שניסה להכות את הנאשם (כפי שגרס הנאשם עצמו),

ולפיכך הנאשם "לא יכול לטעון להגנה עצמית" (ראו עמוד 47 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20 שורות 1-4, ועמוד 45 שורות 18-23).

70. אולם בניגוד לסברת המאשימה, הנאשם כלל לא טען לתחולתו של סייג הגנה עצמית שבסעיף 34 לחוק העונשין. הנאשם טען לתחולתו של סייג הגנת בית מגורים שבסעיף 134 לחוק (ראו עמוד 52 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20 שורה 8 ואילך). עם הטענות בנוגע לסייג זה המאשימה כלל לא התמודדה.

71. סעיף 134 לחוק העונשין נושא את הכותרת "הגנת בית מגורים, בית עסק ומשק חקלאי מגודר", ומורה כך:

(א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבית המגורים, בית העסק או המשק החקלאי המגודר, שלו או של זולתו, בכוונה לבצע עבירה, או מי שמנסה להתפרץ או להיכנס כאמור.

(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול אם -

(1) המעשה לא היה סביר בעליל, בנסיבות העניין, לשם הדיפת המתפרץ או הנכנס;

(2) האדם הביא בהתנהגותו הפסולה להתפרצות או לכניסה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

...

72. כבר נקבע כי הסעיף נועד להרחיב את סייג ההגנה העצמית שבסעיף 34, וזאת כדי "לפטור מאחריות פלילית אדם שעשה מעשה כדי להדוף מי שפורץ או נכנס לבית מגוריו בכוונה לבצע עבירה, או מנסה לעשות כאמור" (דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 99) (הגנה עצמית), התשס"ח-2008, ה"ח הכנסת 208; ראו ע"פ 5184/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 64 (3.8.2016)).

73. עוד נקבע כי לשם תחולת הסייג בדבר הגנת בית מגורים יש לעמוד במספר תנאים, כמפורט בסעיף:

התנאי הראשון, הינו התפרצות או כניסה לבית המגורים, בית העסק או המשק החקלאי המגודר, בכוונה לבצע עבירה, או ניסיון לעשות זאת...

התנאי השני... הינו תנאי המיידיות. צריך כי מעשה ההתגוננות יהיה "דרוש באופן מיידי כדי להדוף" את הפורץ. כלומר, בדומה לסייג ההגנה העצמית, על מעשה ההתגוננות לבוא בהלימה עם הצורך להדוף את הפורץ, לא לפני ולא אחרי מועד זה

התנאי השלישי לתחולתו של הסייג, נעוץ בדרישת הנחיצות... כפי שהובהר... "אדם הפועל לשם הדיפת זה שבא לתקוף אותו, ממלא למעשה את תפקידן של רשויות האכיפה, ועל-כן עליו להראות כי פנה לשימוש בכוח רק משנוכח כי לא היה ניתן להדוף את התוקף באמצעות שימוש בחלופות אחרות, פוגעניות פחות"

(ע"פ 5184/14 הנזכר, פסקה 66, תוך ציטוט פסיקה קודמת; ההדגשות במקור)

74. בית המשפט העליון הבהיר, וגם זאת בהתאם להוראות הסעיף, כי קיימים שני חריגים שבהם לא יחול הסייג אפילו מתקיימים שלושת התנאים שנזכרו. כך אם המעשה היה בלתי סביר בעליל, תוך שהוטעם כי הסייג הורחב כך

שיחול גם על מעשים בלתי סבירים כל עוד אינם בלתי סבירים "בעליל"; וכך אם עושה המעשה הוא שגרם להתפרצות בהתנהגות פסולה ותוך צפיית האפשרות של אופן התפתחות הדברים^[14] (ראו ע"פ 5184/14 הנזכר, פסקאות 67 ו-80; לעניין הרחבת תחולת הסייג ראו גם ע"פ 1964/14 שימשילשווילי נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (6.7.2014)).

75. החלת הוראות הסעיף על הממצאים העובדתיים שפורטו לעיל - אלה שהוכחו מעבר לספק סביר בעניין היסוד העובדתי של העבירה שיוחסה לנאשם, ואלה שהוכחו ברמה של ספק סביר בעניין יסודות הסייג שלו טען הנאשם - מביאה לטעמי לזיכוי הנאשם מחמת הספק.

76. כאמור, מן הראיות עולה ספק סביר, אם לא למעלה מכך, שהמתלון התפרץ לחצרו של הנאשם ולביתו, וכך גם נטען בעובדות כתב האישום שבהם הודה הנאשם. עולה גם ספק סביר שהמתלון הכה בנאשם לכל הפחות בידי, ועל פי הנטען בעובדות כתב האישום שבהם הודה הנאשם גם נגח בראשו. כמו כן עולה מן הראיות שהכאת המתלון בכלי על ידי הנאשם התרחשה במהלך הדיפת המתלון אל מחוץ לחצר, ותוך כדי עימות פיסי בינו ובין הנאשם ואחיו כאשר מגמתם הכללית של השניים הייתה כאמור להדוף את המתלון שנראה כי התנגד לכך. נוסף על כך לא הוכח מעבר לספק סביר שהנאשם הכה במתלון יותר ממכה אחת באמצעות הכלי או המעדר שאחז. גם הנזק שנגרם למתלון כתוצאה מאותה מכה אינו מן החמורים.

77. בנסיבות אלה, ניתן לקבוע שמתקיים התנאי הראשון בדבר התפרצות לבית המגורים בכוונה לבצע עבירה של תקיפה, שאף בוצעה ולא מן הנמנע שהייתה ממשיכה להתבצע לולא נהדף המתלון; מתקיים התנאי השני שלפיו המעשה היה דרוש מיידית כדי להדוף את המתלון, שכל אותה עת שהה במרחב הפרטי של הנאשם והתנגד להדיפתו; ומתקיים התנאי השלישי בדבר נחיצותו של המעשה, בשל התנגדותו של המתלון להדיפה והעימות הפיסי בינו ובין הנאשם ואחיו.^[15] בשים לב לכך שמדובר היה במכה אחת ולתוצאות המכה שאינן כה חמורות, איני סבור שניתן לקבוע שהכאת המתלון הייתה "בלתי סבירה בעליל" בנסיבות העניין.

78. מן האמור לעיל עולה כי לטעמי המסקנה בדבר העדר אשמתו של הנאשם עומדת גם לו הייתי סבור שלא קם ספק סביר בנוגע להנפת מקל מצד המתלון כלפי הנאשם סמוך לפני שהוכה. זאת משום שבעוד שבסייג ההגנה העצמית מטרת המעשה צריכה להיות הדיפת "תקיפה שלא כדין", כלשון סעיף 34 לחוק העונשין, בסייג הגנת בית מגורים מטרת המעשה צריכה להיות "להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבית המגורים... בכוונה לבצע עבירה". מטרה זו התקיימה במקרה שכאן גם אם לא הניף המתלון מקל כלפי הנאשם, וכפי שצוין התקיימו גם יתר הדרישות בדבר נחיצות, מיידיות וסבירות.

79. המסקנה מתחזקת משקיים ספק סביר בשאלה האם המתלון הניף מקל לעבר הנאשם כאמור (הגם שבמידה גבולית). חזרתו של המתלון לתוך חצר בית הנאשם כשמקל בידו, לאחר שתקף את הנאשם ונהדף משם, יכולה ללמד על כוונותיו, ובניגוד לעמדת המאשימה ספק רב לטעמי אם היה על הנאשם להמתין לכך שהמתלון ינסה להנחית את המקל לכיוונו. בנסיבות אלה, לא מן הנמנע שהתקיים בעניינו של הנאשם לא רק סייג הגנת בית מגורים, אלא גם סייג הגנה עצמית מכוח סעיף 34 לחוק העונשין. מכל מקום, בשים לב למסקנתי כמו גם לכך שהנאשם עצמו התבסס על סייג אחר, איני נדרש להכריע בעניין זה.

ה. סיכום

80. מן הטעמים שפורטו, סבורני כי יש לזכות את הנאשם מחמת הספק מן העבירה שיוחסה לו.

81. יש לקוות כי מכאן ולהבא הן הנאשם והן המתלונן - ששניהם היו חשופים לסיכון של הרשעה בפלילים על כלל השלכותיה האפשריות - ימצאו את הדרך לקיים יחסי שכנות סבירים זה עם זה.

82. ניתן לערער על פסק הדין לפני בית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתנה היום, כ"ב טבת תשפ"א, 06 ינואר 2021, במעמד הצדדים

[1] יצוין כי הפניות בפסק הדין לפרוטוקול ללא ציון מועד הדיון הן לפרוטוקול הדיון שבו נשמעו העדויות, מיום 21.12.20.

[2] לטעמי אין לטעון שבנוסח כתב האישום המתוקן על פי בקשת המאשימה המונח "בית" מתייחס לשטח החצר, שרק בה התרחש העימות: ראשית, בסעיף 2 לכתב האישום צוין כי עבודות השיפוצים בוצעו בבית הנאשם, ושם מדובר בשטח הבית עצמו ולא בשטח החצר. שנית, כבר בתשובתו לכתב האישום הפריד הנאשם באופן ברור בין ביתו, שם לטענתו תקף אותו המתלונן, לחצרו, שם לטענתו התרחש העימות שבמסגרתו הכה הוא במתלונן (ראו פסקה 3 לעיל, ועמוד 10 לפרוטוקול הדיון מיום 30.6.20 שורות 19-21). על רקע הפרדה זו, הותרת עובדת כניסתו של המתלונן לבית הנאשם בכתב האישום לאחר אותה תשובה צריכה להתפרש ככניסה לבית דווקא, ולא רק לחצר.

[3] יש לציין כי על פי הנחיות פרקליט המדינה, תיק חקירה ייסגר בעילה של העדר אשמה כאשר הסיכוי שהחשוד ביצע את העבירה הוא "נמוך", וכמבחן עזר צוין כי מדובר ברמת וודאות של עד 2 מתוך 10 (וראו סעיפים 13-14 להנחיה 1.3 להנחיות פרקליט המדינה, שפורסמו כאן). הגשת כתב האישום נגד המתלונן וסגירת תיק החקירה בעניינו בעילה אחרת מהעדר אשמה משקפות אפוא עמדה שממנה עולה כי קיים לכל הפחות ספק סביר בעניינו של הנאשם.

[4] יצוין כי בהודעתו צוין המתלונן מפורשות שהוא לא נכנס לשטח חצרו של הנאשם (מוצג נ/4, שורות 35-36, 56, 103-98).

[5] המאשימה טענה בסיכומיה כי רעיית המתלונן אמרה שחלפו מספר מועט של שנים בין יציאת המתלונן את חצרו ובין ההתגוששות שבה הבחינה, ועל כן לא ייתכן שהמתלונן הספיק להיכנס לבית הנאשם כטענת הנאשם ואחיו. אלא שדברים אלה שיוחסו לרעיית המתלונן אינם מופיעים בפרוטוקול. בכל מקרה לטעמי קשה לצפות מן המעורבים באירוע לדייק בהערכות הזמן שלהם בכלל, ובחלוף מספר שנים בפרט. יש לזכור שהנאשם טען אף הוא ששהותו של המתלונן בביתו ארכה זמן קצר ביותר, ועל כן ייתכן שרעיית המתלונן הבחינה בשלב האחרון של ההתגוששות שהחלה בתוך הבית.

[6] יצוין כי הודאתו זו של המתלונן פועלת לטובתו, אולם כפי שכבר צוין בפסקה 19 לעיל, הרושם הכללי היה שהמתלונן מנסה לגמד את חלקו באירוע מושא כתב האישום. כך למשל טען המתלונן תחילה כי בעת שמיהר לעבר חצר הנאשם יחד עם המעדר שהביא, בעודו חש תחושות של כעס, הוא המשיך "לצעוק ולהתחנן" ואף אמר "בבקשה תפסיק" (עמוד 17 לפרוטוקול שורות 25-29 (הדגשות הוספו)). ספק אם ניסוח מעודן כזה מתיישב עם עוצמת התחושות שחש המתלונן לדבריו שלו. לא בכדי בשלב מאוחר יותר ציין המתלונן כי מה שעשה באותו שלב הוא "בכעס לדפוק על השער ולצעוק". אלא שגם אז הוסיף מיד שהדבר היה "לצורך הידברות" (עמוד 24 לפרוטוקול שורות 6-8). הדגשת הרצון בהידברות באופן מלאכותי משהו מצויה גם בדברי המתלונן המצוטטים בהמשך פסקה 30 שבטקסט העיקרי, שלפיהם הוא לקח את המעדר תוך "אמוציה... של כעס ותסכול ורצון לבוא ולדבר".

[7] ראו גם את דברי המתלונן שם בשורות 89-90 כי "זה אינסטינקט שהיה איתי לא הלכתי להרביץ לו עם מעדר עובדה שהשארתי את המעדר מחוץ לשער...". יצוין כי היה פער מסוים בין גרסאות המתלונן בנוגע לשאלה מתי הניח מידו את המעדר שהביא. במקום אחד ציין המתלונן כי הדבר היה בעת שהנאשם ואחיו פתחו את שער החצר (ראו עמוד 19 לפרוטוקול שורות 7-8), ובמקום אחר הוא ציין שהדבר היה עוד בעת שהגיע לשער ודפק עליו ידנית (ראו עמוד 20 לפרוטוקול שורות 3-6; עמוד 24 שורות 6-7; נראה שזו גם הגרסה בהודעת המתלונן במהלך החקירה, מוצג נ/4 שורה 36).

[8] יצוין כי מיד בהמשך המשפט שצוטט הוסיף המתלונן – תוך שהיה והיסוס קל שלא תועדו בפרוטוקול – "אחרי מה שהם עשו לי. לו הייתי יודע שהם מכים אותי כמו שהכו אותי, לא הייתי מתקרב למקום והייתי מתרחק מהשער". תוספת זו נועדה, כך היה נראה, לתקן את הרושם שעלה מדבריו של המתלונן קודם לכן, ולהסביר שהוא לא היה נמנע מלעלות לו ידע שיש עם הנאשם אדם נוסף, אלא רק לו ידע שיתפתח עימות פיסי בינו ובין השניים.

[9] המאשימה טענה בסיכומיה כי יש להניח שגרסת המתלונן נמסרה כבר במקום האירוע, וזאת נוכח העובדה ששוטר הסיור הוא שעיקב את הנאשם. אלא שבדו"ח הפעולה צוין מפורשות כי השוטר הודיע למתלונן שהוא מעוכב בחשד לעבירות של תקיפה וכניסה לשטח פרטי ואז, לדבריו "לקחת[ני] את [המתלונן] הכנסתי אותו לניידת והפנ[נ]תי את [הנאשם] להגשת תלונה בתחנה ו[ל]קחתי את [המתלונן] איתי בדרך לתחנה [המתלונן] מסר לי כי הוא גם נתקף והראה לי סימני תקיפה על גופו ובשל כך בהחלטה של החוקרת... עכבתי גם את [הנאשם]". במילים אחרות, ברור מניסוח דו"ח הפעולה שהמתלונן העלה את הטענה לתקיפתו שלו לא בתחילה אלא רק בשלב מאוחר יותר.

[10] יש לציין כי רעיית המתלונן העידה שהדודה צעקה להם שהיא מתקשרת למשטרה לאחר שהמתלונן כבר חזר לחצרו בתום העימות (ראו עמוד 26 לפרוטוקול שורות 1-2). אפשר שכך היה, הגם שכאמור בשיחה עצמה הדודה ציינה מפורשות שטרם התרחש אירוע אלים, ועל כן ייתכן שהשיחה נערכה בשלב מוקדם יותר.

[11] יש לציין כי בעדות המתלונן התגלעו פערים מסוימים בעניינים נוספים, אולם לא סברתי כי יש בהם כשלעצמם כדי להשליך ממשיית על המשקל שיש לייחס לעדותו: כך למשל בנוגע לשאלה מי הזמין את משטרת ישראל והאם היה זה המתלונן (ראו עדות המתלונן בעמוד 18 לפרוטוקול שורות 7-9 ובעמוד 23 שורות 17-33, וכן הודעתו מוצג נ/4 בשורות 41-42. יצוין כי השיחה היחידה שאותרה למוקד 100 מן השלב שלאחר העימות הפיסי הייתה דווקא של הנאשם, כפי שיובא להלן). כך גם בנוגע לעיתוי הליכתו של המתלונן לקבלת טיפול רפואי בטרם ובמרכז הרפואי שערי צדק (ראו עמוד 23 לפרוטוקול שורות 4-10, אל מול התיעוד מוצג ת/3). פער אפשרי קיים גם בשאלה האם המתלונן פנה אל הנאשם לבדו, כפי שציין בעדותו, או יחד עם שכן נוסף כעולה מעדותו בהליך אחר (ראו ה"ט (שלום ירושלים)

17-12-54029 נר גאון נ' אברהם, מוצג נ/3; וראו את הסברי המתלון בעמוד 21 לפרוטוקול שורות 22-24 ואת העולה מדבריו בעמוד 17 לפרוטוקול שורות 3-4). ראו גם את התייחסות הנאשם בסיכומיו לדברי המתלון בנוגע לעדי הראיה לאירוע וכן בנוגע לשאלה האם המתלון שוחח עם רעייתו לאחר האירוע ובטרם חקירתו (עמוד 49 לפרוטוקול הדיון מיום 24.12.20, שורות 6-19). כאמור, איני סבור שמדובר בפערים מהותיים המלמדים כשלעצמם על המשקל שיש לייחס לעדות המתלון.

[12] יצוין כי בין הודעת הנאשם במשטרה ובין עדותו קיימים פערים נוספים, אך לטעמי אין בהם כשלעצמם כדי להשליך ממשית על המשקל שיש לייחס לגרסתו. כך למשל בניגוד לעדותו, בהודעתו לא ציין הנאשם ששמע תחילה את דפיקותיו של המתלון על מעקה הגשרון. אלא שהמתלון עצמו אישר כי דפק על הגשרון עם המעדר, ולא נראה שהסתרתו של המידע פועלת לטובת הנאשם ויכולה להשליך על מהימנותו (ראו התייחסות הנאשם לפער זה בעמוד 33 לפרוטוקול שורות 2-3). הוא הדין בנוגע לקללות שהשמיע המתלון (וראו הסברי הנאשם בעמוד 33 לפרוטוקול שורות 15-20). גם העובדה שבניגוד לעדותו ולעדויות אחריו, בהודעתו ציין הנאשם כי נשמעו דפיקות בדלת והמתלון התפרץ לבית אך לא ציין שאחיו ניגש לעבר הדלת אינה בעלת משקל ממשי לטעמי (ראו מוצג ת/1 שורות 16-17 ו-51; וראו את הסברי הנאשם בעמוד 34 לפרוטוקול שורות 7-13).

[13] יצוין כי השילוב שבין גרסת הנאשם ואחיו לגבי חזרתו של המתלון כשהוא אוחז בידו מקל (כאשר האח אף ציין כאמור כי הוא "השתולל והתחיל לחבוט עם המקל", עמוד 38 לפרוטוקול שורות 1-4), ובין הטענה שמכה אחת של המתלון הצליחה להניס אותו, עלול לעורר סימן שאלה. עם זאת, כפי שצוין אני סבור שקיים קושי בגרסה בדבר חזרת המתלון עם מקל בידו, גם אם לא ניתן לשלול אותה מעבר לספק סביר.

[14] יוער כי לא נטען לתחולתו של החריג השני על המקרה שכאן, ולפיכך איני נדרש להתייחס אליו.

[15] למבחני הנחיצות בנוגע להגנת בית מגורים ראו ע"פ 5184/14, פסקה 77, המפנה לפסיקה קודמת בעניין סייג הגנה עצמית שבה נקבע כי יש לשקלל את פוטנציאל הנזק שבמעשה מושא כתב האישום עם מידת מוחשיות ומיידיות הסכנה שמפניה נועד המעשה להגן.